

KINDAD ERILISTEKS SÜNDMUSTEKS
Inspireeritud Norra „Sunndali pulmakinnastest“
NORRA

Norra Käsitöoliidu villa propageeriva projekti „ULLialt“ raames on Møre og Romsdali Käsitöoliit otsustanud pühendada kinnastele.

Raamatus „Kinnas Norra traditsioonis ja kudumine Norras“ on viidatud Nordmørest pärit kinnastele. Leikvini Sunndali vabaõhumuuseumis leidub mitmeid kindaid, mis sarnanevad raamatus kirjeldatutega. Ka mujal, eriti Møre og Romsdali põhjaosas, on erakätes vanu kindaid, mis on väga sarnased Sunndalis ning raamatus olevatega.

Raamatus „Kudumine Norras“ on nende kinnaste valmistamisajaks märgitud 19. sajandi teine pool. Møre og Romsdali Käsitöoliidu töögrupp sai võimaluse Leikvini Muuseumis leiduvaid kindaid lähemalt uurida.

Suurem osa kindaid oli kootud peenest pleegitamata villasest lõngast, tõenäoliselt kodukootud. Koetihedus varieerus, alates 56 silmust ja 100 rida = 10 cm kuni 24 silmust ja 90 rida = 10 cm. Enamikul kinnastest oli randmesse hoidev kätis, eraldi muster põidlakiilu jaoks ning spiraalselt kahanev tipp. Tikand oli tihti ristpistes, domineerivaks erinevad punased ja rohelised toonid. Enamiku kinnaste alläär oli kaunistatud kaherealise servatikandiga.

Mõned Leikvini kindad olid tähistatud kui „pulmakindad“ või „kirikukindad“ ning olid hästi säilinud. Tõenäoliselt kasutati selliseid kindaid ainult pidulikel puhkudel.

Otsustasime anda enda kinnastele nimeks „Kindad Sunndalist erilisteks sündmusteks“.

Juhised:

Kindad Rørose lambavillast

Vardad nr 1,5

Koetihedus: 36 silmust, 58 rida = 10 cm

Lõng: Røros Lamull, L 11, 100 gr

Lühendid:

s – silmus

pr – parempidine silmus

ph – pahempidine silmus

Kätis:

Loo 88 silmust. Koo kaks rida edasi-tagasi. Ühenda kokku ringiks. Koo 3 ringi soonikut 2 ph, 2 pr. Koo 1 ring pahempidi, 2 ringi parempidi, 1 ring pahempidi.

* Koo 2 silmust, 2 s kokku, koo 36 s, 2 s kokku, koo 4 s, 2 s kokku, koo 36 s, 2 s kokku, koo 2 s.

Koo 3 ringi parempidises koes. *

Korda * kuni * (eelnevat tärnide vahel märgitud kudumise viisi), aga silmuste arvu kahandamisel igal ringil 4 silmust vähem.

Jätka sel viisil kudumist, kuni ringil on 64 silmust.

Koo 3 ringi parempidi ja 1 ring pahempidi.

Pöidlakiil:

Märkus: kõik keerdsilmused on parempidised

* Koo 24 s, 1 keerdsilmus, 1 ph, 1 keerdsilmus, 1 ph, 1 keerdsilmus, koo ringi lõpuni (35 s) *

Korda * kuni * (tärnist tärnini tegevust) veel 2 korda.

Koo 24 s, 1 keerdsilmus, korja järgmise silmuse eest lõng vardale ja koo see pahempidi. Koo 3 keerdsilmust, korja järgmise silmuse eest lõng vardale ja koo see pahempidi, koo 1 keerdsilmus, koo 35 s ringi lõpuni.

Koo järgmised 2 ringi nii: koo 24 s, 1 keerdsilmus, 1 ph, 3 keerdsilmust, 1 ph, 1 keerdsilmust, 35 s ringi lõpuni.

Koo 24 s, 1 keerdsilmus, korja järgmise silmuse eest lõng vardale ja koo see pahempidi, koo 2 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, korja järgmise silmuse eest lõng vardale ja koo see pahempidi, 1 keerdsilmus, koo 35 s ringi lõpuni.

Järgmised 2 ringi koo nii: koo 24 s, 1 keerdsilmus, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 1 keerdsilmus, 35 s ringi lõpuni.

Jätka kasvatamist 2 silmust igal kolmandal pöidlakiilu ringil. Pane tähele, et kasvatades pahempidised ja keerdsilmused liiguvad. Jätka sel viisil, kuni pöidlakiilul on 23 silmust (82 s ringil).

Koo pöidlakiilu viimased kaks ringi nii: koo 24 s, 1 keerdsilmus, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 3 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 1 keerdsilmus, koo 32 s ringi lõpuni.

Pöidlaava:

Koo 24 silmust, pöidlakiilu kohal koo maha 23 s. Loo vardale 21 s ja koo ringselt (80 s ringil).

Jätka parempidises koes.

Peale umbes 1 cm kudumist koo maha 2 s pöidla siseküljel ja umbes peale 2 cm koo maha veel 2 s pöidla siseküljel. Peale umbes 4 cm koo maha 2 s ja umbes peale 6 cm veel 2 s. Varrastel on nüüd 72 silmust.

Jätka kudumist kuni oled jõudnud umbes 10-12 cm pöidlaavast kõrgemale või kuni soovitud pikkuseni väikse sõrme kohal.

Spiraalis lõpetamine:

Jaga 72 silmust võrdselt neljale vardale.

Koo igal vardal maha 1 s (4 s ringi peale).

Jätka kahandamist igal real: koo eelmisel ringil maha kootud silmusest mööda, järgmine silmus koo maha. Korda seda igal vardal igal ringil (4 s ringi peale). Kui on jäänud 4 s, tõmba lõng läbi silmuste ja kinnita.

Pöial:

Pöidla võib kududa tavapärasel parempidises koes ja spiraalse lõpetusega või siis jätkata pöidla esiküljel sama mustrit, mis on pöidlakiilul. Pöidla tagaküljel on parempidises koes ja lõpetamine spiraalne.

Parempidises koes põial:

Korja vardale pöidlaavast kokku 46 silmust. Alusta kudumist pöidla tagaküljelt.

Esimesel ringil koo pöidla mõlemal küljel üks silmus maha, jääb 44 s.

Koo parempidises koes soovitud pikkuseni. Lõpeta spiraalselt nagu kinnas ise.

Pöial sama mustriga, mis pöidlakiilul:

Korja vardale kokku 46 silmust. Alusta kudumist pöidla tagaküljelt.

Esimesel ringil koo pöidla mõlemal küljel üks silmus maha (kokku 2 s).

Koo pöidla tagakülge parempidises koes.

Pöidla esimene külge koo mustris: 1 keerdsilmus, 1 ph, 1 keerdsilmus, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 3 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 2 keerdsilmust, 1 ph, 1 keerdsilmus, 1 ph, 1 keerdsilmus. Kudunud seda mustrit 3 ringi, liiguta keerd- ja pahempidiseid silmuseid nagu pöidlakiilu puhul. Peale umbes 4-5 ringi kudumist koo maha 2 s pöidla siseküljel. Peale umbes 10-12 ringi koo maha 2 s pöidla siseküljel ja umbes peale 20-21 ringi veel 2 s.

Jätka kudumist, kuni pöidla pikkus on umbes 5 cm. Pöidla esiküljel on nüüd 23 s ja tagaküljel 15 s. Kahanda pöidla mõlemal küljel 1 s (mustris), kokku 2 s. Korda kahandamist 3 korda, kuni on jäänud 8 s. Nüüd on ringil 30 s, edaspidi kahandatakse igal ringil 4 s.

Pöidla tagaküljel (1. ja 2. vardal) toimub kahandamine spiraalselt nagu kinda puhul. (Kui vardalt on võimalikult palju maha kootud, alusta uuesti ühe silmusega vardal).

Pöidla esiküljel (3. ja 4. vardal) koo silmused külgedel maha. Nii hoiad pöidla mustrit.

Jätka kahandamist kuni on jäänud 6 s. Tõmba lõng läbi silmuste.

Koo teine kinnas peegelpildis.

Servatikand:

Aasad nõelutakse kahele pahempidi kootud reale. Nõelu sama lõngaga, mida kasutate kinda tikandil, esimene ring ühe värviga ja teine mitme värviga. Nõelu nii nagu pildil näidatud.

Tikand:

Mitte ükski meie nähtud kinnastest ei olnud kaunistatud sama tikandiga. Seepärast julgustame sind looma omaenda tikandit. Enamasti kasutatakse ristpistet. Paljudel kinnastel on kaunistatud põial, pöidlakiil, kätis ja käeselg.

Meie kasutasime Rauma tikkimislõnga (lõng, mida kasutatakse tihti norra rahvarõivaste tikanditel) ja ühekordset ristpistet.

Analüüs ja disain: Randi Hole, Møre og Romsdali käsitöönoustaja